

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhelyi városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyen szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadó hivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Az európai koncert.

Az európai hatalmak megszállták Kánaánt, közös csapatokat szállítottak partra, hogy Krétán helyreállítsák a nyugalmat és bevezessék a reformokat. Ezzel Görögország háborús eljárását leszállították egy egészen közönséges kaland színvonalára, melynek sem nyugtalanság, sem az európai béke veszélyeztetése nem lehet a következménye. Az európai koncert a krétai kérdésben kiállta a tűzpróbát és vezető szerepét bizonyítja külügyi hivatalunknak, melynek nézetét már a görög akció kezdetével módjában volt a „Pester Correspondenz”-nek közölni, a mely nézetek abban kulminálnak, hogy a keleti kérdést nem Krétánál fogják lebonyolítani és soha sem a görögök.

Az európai areopag jól tudja ezt és első sorban külügyi hivatalunk van áthatva ama szent kötelességtől, hogy Európa békés fejlődését és világrészünk minden irányban drága békéjét egy marok megzavarodott izzó agyhősnak tüzes kalandvágától meg kell óvni s annak veszélyeztetését semmi körülmények közt sem szabad tűrni. Az európai nagyhatalmak kormányai egyetértő elhatározásai és megfigyelő hajórajuk egyértelmű eljárása által érthető biznyságát szolgáltatják tisztességes és önzetlen alapon álló

egyetértésüknek és Európa minden népei örök hálával vannak eltelve az európai nagyhatalmak iránt ezért az áldásos és mindenestre sikeres eljárásukért. Különösen Ausztria és Magyarország népeit, — és ezt nem lehet elég behatóan hangsúlyozni, — mentette meg az európai koncert és a hatalmak egyetértése, mint legelső sorban érdekelt nemzeteket, egy nagy háborútól, melybe a hatalmak esetleges határozatlansága, vagy harmóniájukból kirívó rozshang ellenállhatlan erővel vitt volna bennünket.

Ha meggondoljuk, mily zavarokat okoz a tőzsdéken egy részleges mozgósításról szóló legeszekélyebb hír és mint tesz koldusokká egy börzei pánik néhány perc alatt milliókat; ha meggondoljuk, hogy egy mozgósítás mélyen belenyúl a társadalom minden rétegébe, minden egyes családba és félelmet és borzalmat kelt: fogalmunk lehet akkor, mily izgatottságot és borzasztó mozgalmat kellene keltene egy megerősített mozgósítási hírnék és milyen soha jóvá nem tehető befolyást kellene annak Magyarországi közgazdasági fejlődésére gyakorolnia.

A felvetett kérdés békés megoldására nézve egyetlen vigaszunk, egyetlen reményünk az európai hatalmak békés intenczióban, meg nem zavarható egyetértésében volt és van, melyek a jelen eset-

ben, az égető krétai kérdésben valóban nagyszerű, üdvös és áldásos magaviseletet tanúsítottak. Egyetlen, a legeszekélyebb önző szándék sem lépett előtérbe. Minden egyes nagyhatalom az európai békét és egy nagy flágrációtól való megóvást tekintti a legnagyobb jónak. A császár elhatározásai minden körülmények közt a legáldásosabbak voltak. Az orosz császár igazi békeczárnak bizonyult, az európai béke élő garanciájának, aki nem vezeteti magát más tekintet által, mint ama tudat által, hogy Európa számára a békét minden körülmények közt biztosítani kell.

A legfontosabb vezető szerepek egyike, a politikai előrelátás legfontosabb szerepe gróf Goluchowski minden irányban czéltudatos és kiegyenlítő beavatkozása volt, aki a krétai kérdés békés alakulása körül kezében tartotta a vezérszerepet és mint a leginkább angazszirozott hatalom képviselője oly sikeresen interveniált, hogy már ennek a nagy és áldásos ténynek magának is biztosítania kellene számára az osztrák-magyar monarchia minden népének mélyen érzett háláját és teljes elismerését.

Az osztrák-magyar külpolitika e lángelméjü vitelének és vezetésének meg kell nyugtatnia a magyar parlamentnek még legveszedelmesebb Hübele Balázsát is és

TÁRCZA.

Életképek.

Írta: Barthalis János.

(Folytatás.)

IV. A tréfás földesur.

Egyik híres alföldi városban, mely malomkőnagyságu kenyeréről nevezetes, valamikor annak idejében, élt egy, a tréfiáról ismert gazdag földesur, akinek e gyarló földi életben nem volt egyéb és fontosabb dolga annál, minthogy a halandó embereket jól végig tréfálja, még ha sokba került is neki a mások rovására megeselekedett mulatság; na, meg hogy legyen elég alkalma dús jövedelmét valahogyan elkölthetni.

Különösen — abban az időben — a hivatalnokokkal szeretett sokat évdni. Nem azért, mintha előtte szenvedhetlen alakok lettek volna — hiszen csak az ők társaságában érezte jól magát — hanem csak azért, hogy sikerült tréfiáj annál híresebbé tegyék őt.

Volt a városban egy expeditor, ki nagyon komoly ember hírében állt.

És mint ilyen hangosan elítélte a földesur tetteit. Csak ezzel nem tudott az uraság sommi kópéságot elkövetni, mert került a vigkedélyű ur társaságát, mint olyanét, melyől a komoly embernek óvakodni jó.

Az uraság pedig váltig törte az eszét azon,

hogy miképpen szedhetné rá a komoly férfit, hogy aztán nevésszen fölőtte a világ egy jó izüt. És az alkalom egyszer megjött rá.

Vala pedig a földesurnak a székes fővárosban egy szép reményekre jogosított fia, ki a magasabb iskolában azon problematikus tudományon törte ifjú esztét, hogy miként lehetne mihamarabb nyakára hágni az apai vagyonnak, hogy aztán többé semmi gondja ne legyen azzal senkinek. A földesuri apa pedig ezen nagytréfó terveit a jó fiúnak elősegíteni igyekezett, a mennyiben bőven látta zsebpenzével.

Egy alkalommal a tisztartó szép summa pénzt olvasott le az uraság asztalára, mint a nagy birtok jövedelmét. Ugyanekkor a jó fiú levele is megérkezett, melyben ekevény százforintot kért vizsgadíj czímen, melyet egyik professzorának (egy kis színész nőnek) kellett volna átadni, ki is őt (a szerelem) mélységes — mély tudományába vezette vala be, s addig további (pásztor) órákat nem lévén hajlandó adni, míg a vizsgadíj (gombostűpénz) előre nem deponáltatik a kezéhez — de rögtön.

A jó apa, ki föltétlenül hitt fiának, fogta a kalamust, s minden ellenvetés nélkül utalványozta a pénzt. És mivelhogy a tisztartó az ezeres és százaz bankók mellett történetesen százforint rézkrajcárt is hozott, a min a jó ur el is szörnyűkódott vala — elgondolá egy szerencsés mirutában, hogy mivel ily teméntelen csengő krajczárokkal azt sem tudja, mit csináljon, — vajjon kidobja-e az utcára, vagy a hozó fejéhez vágja — a legbékésebb és legezeliányosabb megoldásaként a nagy kérdés-

nek elhatározta, hogy boldoggá teszi vele a postát, hadd kinálódjék vele az expeditor, míg összesámolja, hiszen ugy sinez egyéb dolga annak a komoly embernek.

És a gondolatot tett követte.

— Palkó! — kiáltott öreg huszárnak — fogj egy zsákot iziben, s máhízd be abba ezt a ménkü sok koldustallért, s ezzel az irással szaladj a postára, s add a komoly urnak; de ne feledd, hogy receptiszt kapsz róla. Várd meg, míg után számlálják a pénzt, ne hogy hűjja legyen, s aztán rám ijenjenek öreite.

Palkó csak megnyögött a zsák terhe alatt, mikor a csörgő krajczárok ezreit érzé vállaira nehezedni, míg az uraság egy rögtöni gondolatnál, mely mint villám ezikázott át agyán (hogy milyen tenger izzadást eszelepszik meg az expeditor, míg azt a sok vörös forintost utánolvassa —) hatalmas hahotában tört ki.

Palkó — kinek legtöbb szabadalma volt a cseledek közt véleményét ura szemébe kimondani — azt vélvén, hogy gazdálja őt nevette le, feldmordult:

— Ne izeljön a tekintős ur a szegény emberrel, mert ugy ki találom postázni a nátaurul ezt e ménkü bolond sok kincsöt, az ablakon át az utca közepére, hogy attul miugyár milliórista lésszön a városnak valamennyi koldusa!

(Folytatása köv.)

alkalmasint csillapító hatással lesz az olyan véres fajtájú diplomátra is, mint — Polónyi.

Magyarország közvéleménye erőlesen elhárítja a pillanatnyi nyugtalanság nyomását, bizalommal nézi diplomáciai képviselőjének működését és nagy örömmel üdvözlí annak békés eredményeit.

Országgyűlés.

1897. febr. 2.

A földmívelésügyi vita ma hat komoly beszédet lett gazdagabb. Csak sajnálni lehet az érdekesesség szempontjából, hogy köztük Béli László elsőnek szólott oly időben, amikor még kevesen voltak a Házban. Ez a „szűz“ beszéd az ifjú képviselő politikai pályáján megjelölte a jelentős sikerek útját, mert a legfiatalabb korjegyző debütje szép képzettségről, izmos talentumról tett tanúságot. Az igénytelenség mezőjében jelent meg a szónoklat és becses anyagot tartalmazott. Nem szaporította a szót nagy szabású fejtegetésekkel, hanem a gazdasági kérdések közül kiválogatta azt, melynek istápolásával a leggyorsabban lehet segíteni a gazdasági bajokon: az állattenyésztést. A praktikus gazda amit elveszt a vámon, megnyeri a réven. A magyar lovak élénk keresletnek örvendenek a külföldi hadseregek részére is igen örömet, jó áron vásárolják. Arra kell törekedni, hogy ez a vásárlókedv ne lankadjon s a vevőket ki lehessen elégíteni. Beszédében még a középbirtokosság helyzetének jellemzése emelkedik ki. Különösen az erdélyi részek viszonyait ismertette hűven. A jobboldalon élénk helyeslésekkel fogadták a beszédet s a végén a szónokot lelkesen üdvözlötték a parlament legelőkelőbb tagjai, köztük Tisza Kálmán is.

A beszéd szövege ez:

Béli László rámutatva a miniszternek a költségvetésből megítélhető gondosságára s szóló anélkül, hogy optimista szemmel tekintene a helyzetet, azt véli, hogy nem szükséges viszont tulsótétnek sem látni. A kiállítás a haladás eredményeit tárta föl; nagyobb gazdánk pedig örömmel üdvözlí az évről-évre szaporodó gépeket, melyek az intenzívebb gazdálkodás emelésére szolgálnak. Bizonyoságul fülhözza, hogy míg 1870-ben az összes szántóföldeknek 21¹/₂ százaléka volt ugar, ma már csak 14 százalék ilyen terület, Marjay fölszólalásával nem érthet egyet, mert a parasztbirtokosnak gazdasága megmunkálására igen kevés a kiadása.

Ellenben szomorú a helyzetük a középbirtokosoknak, különösen az erdélyi részeken, ahol a birtokok nagyobb részét igen kevés hasznót hajtó erdőségek képezik, ami pedig kevés művelés alatt álló föld van, annál hol a talaj rossz minősége, hol a zord klimatikus viszonyok, majd a munkahiány vagy e birtoknak vasutól és várostól való távolága mind oly kellemetlen, súlyosan vállakra nehezítő terheket képeznek, melyeken direkt intézkedésekkel segíteni nem lehet, de arra kell törekednünk, miszerint nevezettek sorsa minél előbb a lehető rendelkezésre álló eszközökkel javíttassék. (Helyeslés jobbfelől.) Mert oly férfiakat, kik a magyar nemzeti szellem fontartása és fejlesztése körül Magyarország legexponáltabb részein a legnagyobb szolgálatokat tették eddig és teszik most is e hazának, megsemmisülni hagyunk nem szabad, nem lehet, ezt kívánja és hangosan követeli saját becsületünk és lelkiismeretünk.

Ez így van, sajnos, speciell a középbirtokos osztálynál, de azért nem mondható ki általán a birtokososztály rosszabbodása, sőt javulás észlelhető, mert ha pl. vizsgálat alá vesszük azon birtokváltásokat, melyek végrehajtás útján történtek, míg 1880-ban 17¹/₂ millió, addig 1885-ben már csak 12.1 millió és 1895-ben 11.9 millió értékű birtok cserélt ilyen alapon gazdát.

Örömmel kell konstatálnunk az utóbbi években a szarvasmarha-tenyésztés terén tett kormányzati sikeres intézkedéseket, és e tekintetben főleg a vármegyei gazdasági egyesületek és bizottságoknak teendő kötelességül ezentul mindent megtenni a tenyésztés lehető további emelésére.

Mint hogy most a szarvasmarha-tenyésztésre kell a fűsúlyt fektetni, az ősős gabonárák miatt, az erdősítést a legeltetéssel összhangba kell hozni. Örömdetes haladás van a lótenyésztés terén s el

lehet mondani, hogy teljesen Magyarországon nevelt lovak fedezik a közös hadsereg és honvédség ló-szükségeit. (Helyeslés jobbfelől.) Kifejti továbbá, hogy igen fontos feladat vár az erdészetre a kopárok befűtésénél és a vízmosásos területek megköntésénél, hol évtizedek mulasztásait kell nagy és messzemenő munkálatokkal pótolni. Ajánlja, hogy e munkálatok az egész országban egyöntetűen végeztesse.

Fontosnak tartja az erdészet államosítását. Az erdőbirtokosok nagy része önként saját jószántából állami kezelés alá adta erdejét anélkül, hogy ennél a legkisebb kényszer is alkalmaztatott volna és most már igen kevés vármegyéje van az országnak, mely a saját erdőtisztítási által teljesített az erdőkezelés teendőit. Az állam ezen kezelést elvállalja boldankint 8 krajzárért, míg a megyei kezelés holdankint 16–20 krajzár is belekerül, tehát először az állami kezelés sokkal ősösbb és azonkívül, miként bebizonyított tény, sokkal jobb és pontosabb is mint a megyei. A költség-étést elfogadja. (Élénk tetszés jobbfelől. A szónokot számosan üdvözlí.)

Nemzeti politika és a közigazgatás!

A nemzeti politika és a közigazgatás oly egymáshoz fűzött tényezők, melyeket szétválasztani anélkül, hogy egyik a másik rovására ne történjék, nem lehet.

Nem lehet pedig azért, mert valamint nemzeti politika létre nem jöhet jó közigazgatás nélkül, ugy nincsen alapja a jó közigazgatásnak elv, irány és társadalmi cél nélkül.

Ez azonban általános problema, melyet okvetlen szükséges közelebbről megvilágosítani, hogy teljesen bebizonyítva legyen az állítás és, nehogy senki tévedésbe essék általa. Hogy a cél elérhető legyen, két részre osztandó a fejtegetés és pedig 1) Közgazdasági és 2) Ipari részre, melyeket külön-külön taglalva, összhangba hozható lesz a nemzeti politika a közigazgatással; vagyis, fel fognak tűntetni azon teendők, melyek e téren a közigazgatásra hárílnak, valamint azon célok is, melyek csak a közigazgatás közvetlen befolyásával érhetők el.

A közigazgatás jogi meghatározása oly szűk körben mozog, hogy abból a társadalmi fejlődést előmozdító következtetést levonni nem lehet, legfennebb csak védelmet. A védelem tekintetében is csak nagyobb városokban nyer életet, mert csak ott van a rendőrség helyes alapon szervezve, s csak a rendőrség az egyedüli szervezet, a mely a definíció értelmében a javak gyors megvédésére irányuló kötelezettséget pontosan teljesítheti.

Egész más feladat vár a közigazgatásra jelenben, mikor az elvek mint a gomba szaporodnak, de tevékenység vajmi kevés, eredmény pedig annál kevesebb mutatkozik.

Eppen azok nem tudnak semmit az elvi mozgalmakról, éppen azok nem érzik a társadalom egyes önfelelőző munkása által létesített intézmények jótékonyosságát, kiknek érdekében mindez történik. A törekvés, a fáradozás, kísérlet, szóval a nemzeti politika érdekében kifejtett mozgalommal egyedüli célja, hogy a társadalomnak azon osztálya is tudomást szerezzon róla és felhasználja, a kik által és a kiknek érdekében a foganatosítás legfőbb szükségét képez.

Fájdalom, de be kell ismerni, hogy kis- és nagyközségeinkben (a várost szégyenlem mondani, megnevezni még annál inkább) a foganatosításra tett kísérlet majdnem minden téren meddő marad és pedig azért, mert az érdekeltek vagy nem ismerik a célt, vagy ha ismerik is, de téves fogalmakkal bírnak róla, sőt — tapasztalatból beszélve — megtörténik, hogy foganatosítás után, magára hagyatva p. o. egy testület, nem bírja a teendők fontosságát mérlegelni; a mielőtt alsó fok, ismeret-hiány és végül egy kis nem-akará is járulván hozzá, csak lebeg, tengődik, míg végre, ha el nem bukik, meg nem semmisül is, de nem képes oly tevékenységet kifejtteni, hogy a tulajdonképeni cél elérhesse.

Az egyedüli megoldási módszer, ha a községi közigazgatás közegei s ezek között mint legtöbb képzettséggel bíró és az értelmiséget képviselő községi-körjegyzők szintén bevonatnak a társadalmi mozgalmak keretébe.

Látom a gunymoslyt a közigazgatási tisztviselők arcán és egész jogosan, mert a terhek alati

roskadó, az összes törvényeknek ez egyetlen közvetlen végrehajtó közegei már munkaképtelenek; nem tudnak hivatásuknak úgy megfelelni, mint a hogy tényleg megkívántatik. Fel tudom fogni a mosoly értelmét, de ugyanakkor fedezetül előállítom a már kopottá vált közóajt a „közigazgatás államosítását.“ Az államosításnak kell tehát gondoskodni oly társadalmi szervekről, a kik közvetlen öntsenek életet a mozgató erőkkbe s kik előkészítsék a talajt a felsőbb helyről jövő intézkedésekbe foglalt eszmék érvényre juttathatásának. Eppen azért teljes egészében nem helyeslem a községi és körjegyzők országos egylete által a nagyméltóságú belügyminiszter urhoz beterjesztett memorándumát, mert a felsorolt átruházandó teendők sokasága csak súlyosbítaná és nem könnyítené a helyzetet. A községi közigazgatásban munkaerőről kell gondoskodni, a bíraskodást pedig olyképen kell megosztani a szolgabíróságok és a községekbe kihelyezendő állami tisztviselők között, hogy teendőjük mellett mindig elég idejük maradjon a társadalom fejlesztése terén kifejtendő működésükre.

Vegyük tehát ezen előzmények után 1-ször a közgazdasági mozgalmakat szemügyre.

Földmívelő nép lévén nem esoda tehát, sőt bátran elmondhatjuk, hogy gazdaságunk fejlesztését, valamint a mezőgazdasággal foglalkozók anyagi jóléte helyezését ezéző törekvések, minden tekintetben a legméltányosabban fel vannak karolva. Az állam magas kormánya az egész országra kihatólag, a vármegyék úgy, mint egyesek és a helyi lapok saját teritoriumokat illetőleg, minden rendelkezésükre álló eszközt felhasználják a cél valóstítására. Fájdalom, azonban a törekvések, kevés kivétellel, majdnem mindenütt hajótörést szenvednek a kivételnél talált zátanyon. Igen, mert a nép nincsen előre felvilágosítva a cél magasztosságáról, annak szükséges voltáról, s így minden kezdeményezéstől, minden ujtástól fél, mivel azt hiszi, hogy ezzel újból egy újabb teher hárílnak rá.

Az állam, illetve a magas kormánynak törekvései csak úgy valóstíthatók meg, ha a vármegyék bizottságai, egyletei, vagy nevezzük bárminek, a célokat a helyi viszonyokhoz alkalmazva érvényre juttatják.

Székelly megyénkben gazdasági egyesületek, gazdasági bizottságok fáradoznak a mezőgazdaság jövedelmezősége és a szakértelem fejlesztésében. Ez utóbbiban segítségükre szolgál az algyógyi földműves iskola.

(Vége köv.)

Budapesti központi vásáresarnok.

Ez az eddig nálunk ismeretlen intézmény a kor mai igényeinek megfelelően berendezve a székes fővárosban megnyílt. Ezélja a főváros közönségét ősős és jó élelmi czikkekkel ellátni. E végből összeköttetésbe szándékozik lépni azon vidékek termelőivel és közvetítő kereskedővel is, kik eddig a távolság miatt és a megfelelő közvetítés hiján Budapest piacára élelmi czikkeket nem szállítottak.

A szállítás tárgyát képező czikkek a következők: friss hús, élő és leölt baromfi, vad, tejás, élő halak, tej, vaj, túró, sajt, méz, gyümölcs, burgonya, zöldség, bor stb. A czikkek szállítása, megvizsgálása eladása és azok árának elszámolása hatóságilag ellenőriztetik s gondoskodva van arról is, hogy a beérkező árúk fölöslegei külföldi piacokon értékesítesse.

Az árúk nagybani beszerzését és eladását a székes főváros Vámos és Ruszt fővárosi czégre bízta. A termelőknak a vasutakon 10 százalék szállítási kedvezmény van biztosítva. Fekbér, kezelési díjak nem számíttatnak föl. Az árúk gyorsan eladatnak s a beküldőknek a pénz az eladás után azonnal elküldetik, nem vonván le az elért árból mást, mint a hatóságilag megállapított közvetítési díjat, mely 8 százaléknál magasabb nem lehet. A kik azonban a vásáresarnokkal állandóan összeköttetésben állanak, azok részére kevesebb közvetítési díjak számíttatnak föl.

Csak röviden kívántam ismertetni eme fontos vállalatot, oly célból, hogy a gazdaközönség figyelmét rá irányítsam. Az érdeklődők bővebb tájékozást szerezhetnek a közközön forgó prospektusokból, melyek Vámos és Ruszt hatósági közvetítőktől (Budapesti pipa utca 10 szám) levelező lap útján is megszerezhetők.

Mindenesetre igen előnyös újabb forrása ez a gazdasági termékek értékesítésének, mely különösen a székelyföld gazdait érdekelheti, kik a mindennapi fogyasztásra szánt élelmi cikkek közül a nagyobb fogyasztó piacok hiánya miatt eddig vajmi kevés eredményt produkálhattak. A mai nehéz gazdasági viszonyok mellett, a mikor az östermelés nem jutalmazza kellő mértékben a gazda fáradozását, csak örömmel üdvözölheti mindenki a szóban levő vállalatot, mely új jövedelmi forrást nyit meg a termelőknek.

A székelyföldön termelt élelmi cikkek közül a boremfinak, tojásnak, vajnak, turónak, sajtnak, zöldségnek, gyümölcsnek és gyümölcs borknak lehetne jó forgalmat biztosítani. Különösen a vaj-, turó- és sajtfélék kerülhetnének ez uton nagyobb mértékben fogyasztásra, mert a hegyes és havasi vidékekről származó e fajta élelmi cikkek, hogyha tisztán kezeltetnek, jóízűek.

Nagy forgalmat lehetne elérni friss és aszalt gyümölcsökben. Keresett cikké lehetne tenni a marosmenti vidék batul és ponyik almáját. A nyárad menti községek zöldség termesztésével, valamint a háromszéki hagymával és burgonyával szintén jobb árakat s több jövedelmet lehetne elérni. A méztermelők is állandó piacot találhatnak s még a mézes pogácsának is mint székely speciálisának lehetne a vásáresarnokban helyet biztosítani. Az udvarhely-megyei alma bor s a Háromszék megyében, különösen Kézdi-Vásárhelyt mind nagyobb mennyiségben termelt veresszőllő-, egres- és meggyborok eme közvetítés segélyével szintén jelentékenyebb kereskedelmi cikké válhatnak.

Valószínű, hogy a kereskedelem ezután jobban ki fog terjeszkedni az itt felsorolt cikkek követítésére is, a mint kiterjeszkedett a tojástermékeknek nagyban értékesítésére. Az épülő vasutak is elő fogják segíteni eme törekvést. A nagyban termelőik ugyan közvetlen összeköttetésbe léphetnek a vásáresarnok megbízottjaival, a kis termelőkre nézve azonban csak egy lesz áldásos az új intézmény, hogyha otthon fölkeresik, vagy közelebbi gyűjtő helyekre szállíthatná cikkeit.

Jó szolgálatokat, tehetnének e részben a községi hitelszövetkezetek, hogyha azok úgy rendezkednének be, hogy a népek mindennapi pénzforgására szolgáló termékeiket forgathatná. Talán elkövetkezik valamikor erre is az idő. Most azonban kívánatos lenne, hogy legalább a nagytermelők tért foglaljanak a budapesti vásáresarnokban s ennek közvetítésével esetleg a külföldi piacokon is, hogy a székelyföldet a forgalomba hozott cikkek forrásaként ismerjék.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara egyébiránt figyelemmel fogja kísérni ez ügyet, kívánatos lenne azonban, hogy annak közvetlen fejlesztésére a gazdasági egyesületek élénken közreműködjenek.

László Gyula.

Le az álarcczal!

A levélügy, melyet a néppárt tiszteltetelmű vezére, Molnár János heczcapát oly frivol módon rántott elő, az egész országban nem csekély felháborodást keltett. Ez a párt minden nyílt és titkos ezinksaival együtt minden lehető és lehetetlen eszközzel iparkodott egy balhát elefántot fujni fel és egy levél ötletről, melyről báró Bánffy említett tett, melynek tartalma és szövege azonban még ma is ismeretlen, amely levél tulajdonképpen nem is levél, a miniszterelnök ellen oly szemtelen vádakot emelt és oly perfid insinuációkat kísérelt meg, amelyeknek a miniszterelnök kifogástalan jelleméről és színtelről személyéről okvetlen a botrány szerzőjére kellett visszapattanniuk. Bizalomra méltó oldalról a miniszterelnök rendelkezésére bocsátottak egy levelet, melyet ő nyílt ülésben egyszerűen megemlített. Ez a tényállás. És ezt használta ki a legfrivolabb módon a címzett, Molnár apát, parlamentárius rekriminációra, később feljelentésre a miniszterelnök ellen. Oly eljárás ez, amely egy hazafias érzelmű becsületos emberhez feltehető méltatlan és amelyhez egy irritált embernek a sötét lelke és felizgatott kedélye szükséges.

De ha már ebben a világításban is igen furcsának tűnik fel Molnár apát erkölcsi eljárását még utálatosabbnak fogjuk találni, ha egy oly levélügyet szellőztetünk a nyilvánosság előtt, amely az erkölcsös Molnár apát urral magával esett meg.

Csik-vármegye alispánja, Beczo Antal, 1896. évi augusztus 16-án Domokos János csikszeredai

plébánosnak, aki neki jó barátja és iskolatársa, egy magánjellegű, bizalmas levelet írt, melyben kérte és intette barátját, hogy ne csatlakozzék a néppárthoz és óvakodjék Molnár apától. Ezt a bizalmas, személyről személyhez intézett levelet Molnár apát egy néppárti újságban szóról-szóra lenyomatta.

Az alispán a leghevesebb szemrehányásokat tette barátjának Molnár piskos eljárása miatt, mire Domokos plébános a következő levéllel választott, melynek közzétételére a „Pester Correspondenz”-ot felhatalmazták:

„D. a. J. Kr! Kedves Barátom! Tegnapról keltett éles, sőt és kihívó leveledre engedj meg, hogy épen „a gyermekkor óta fennálló szívélyes viszonyról fogva” barátságos ösztönzéssel válaszolok. Midőn ama bizalmas leveledet, az apát urral a város megnézésére indulva, kezemhez vettem és olvasni kezdtem, az apát ur kíváncsián kérdezte tőlem, hogy kitől kaptam, s miután megmondtam, hogy az alispán urtól, rögtön csaknem kiragadta kezemből mielőtt végig olvashattam volna. A levelet azután magam is elolvastam, zsebembe akartam tenni, de az apát urkért, hogy adjam át ismét neki a levelet, mert nagyon érdekes. És semmi rosszat nem sejtve, újból átadtam. Míla a levél kezében volt, kért, hogy hagyjam nála, de én erre nem voltam hajlandó, épen azon okból, mert baráti bizalomból lévén irva, csak engem érdekel. Ekkor az apát ur a levél egyik lapját, melyen aláírásod volt, lehasítva, azt nekem visszaadta azon kijelentéssel, hogy legyek megnyugodva, mert ime ebből is láthatja, hogy nem akarom felhasználni.” Nagyon sajnálom, hogy ez így történt, de oly nagy urral szemben mit tehettem volna, ki ennyire visszaél az én engedékenységem és jóhiszeműségemmel. Légy tehát meggyőződve kedves barátom, hogy én nem „önként adtam át leveledet”, hanem mintegy kényszerítve csikarta ki azt kezemből az apát ur, mit én sem fogok annyiban hagyni, különösen azért sem, mert neked elégtétellel tartozom és veled a baráti szívélyes jó viszonyt is fenntartani. Ennyit elégnek találtam a szomorú és reám nézve nagyon kellemetlen ügy érdekében írni. Azért bocsánatodat előre is kérve és azt jó szívvel bíztam remélve, szíves üdvözléssel vagyok Csikszereda, 1896. szeptember 11-én Domokos János s. k.”

Igy szól a jellemző levél és így fest a jezsuita erkölccsel telített Molnár apát, ha az álszent maszkot letépjük az arezárról. Ő, aki báró Bánffy a levéltitok megsértése miatt bátorodik vádolni, ilyen tömegvajat hord a fején. Kicsikar egy alárendeltebb állású, jóhiszemű pap társától egy bizalmas levelet, megígéri neki, hogy azt nem használja fel, és daczára adott szavának, daczára a becsületbeli kötelegségnek és a morálnak, a saját lapjában közzéteszi ezt a levelet, mert más lapot nem lehetne rábíni az ilyen eljárásra.

Ime az erkölccsel telített hőse a néppártnak. Alkosson magának az elfogulatlan közvélemény ítéletét e fölül a szent álarcczos lovag fölül.

Ujdonságok

— **Időjárás.** A tavasz első lehe kezdett már érezni pár nap óta. Nappal szép napos idők vannak s a meleg tavaszi napsugár hatása alatt erős olvadásnak indult a hó. Kijelenkint meg hidegek vannak, de ez már nem képes többé feltartóztatni a közelegről tavasz munkáját.

— **Vármegye-bál.** Igazán esemény számba megy az a rendkívül fényes mulatság, mely múlt szerdán este zajlott le S. Szentgyörgy vígadójában. Már hetek óta kedvezően themáját képezi ezen bál a tánczkedvő ifjúságnak s meggyeszte nagy volt rá a készülődés és az eredmény meg is felelt a várakozásnak mert oly szép, distinguált közönség, minő itt megjelent, ritkán gyűl össze a mi vidékünkön. A lady-patronesszek: Vajna Istvánné és Bogdán Árpádné bálnyák számára külön emelvény készült csinál, izléssel s a bál folyamán kiváló figyelem tárgyai voltak. Kovással kilencz óra előtt érkezett meg a bál védnöke, Hatálykai Pótsa József v. b. t. t. főispán kedves szép leányával, Erzsikével, kiket a zenekar Rákóczi indulója üdvözölt. Egy negyedóra nem telt el s az előkelő diszes bál közönség már együtt volt. A tágas díszteremben ott hullámozt a fül alá a szebbnél szebb öltözékben megjelent szép hölgyek, asszonyok és leányok hajos serege. Középen férfi-közönség, melynek sorában számos katonatiszt volt látható Heim ezredessel élükön. S kezdődött a táncz és folyt lankadatlan tüzzel, egészen a reggeli órákig. Az első négyest 58 pár tánczolta, de ez a szám jóval szaporodott a többi négyesekben. Kikből emelnünk a rendezőség buzgósgát, finom tapintatát, mert Gábor Péter alispán vezetője alatt valóban érdemes munkát végeztek és sok gratulációt kaptak.

De hát a nyilvános elismerésnél nagyobb jutalom nekik ez a fényes siker, mely a nemes ezónak, a tisztviselők nyugdíj intézetének is szépen jövedelmezett.

— **Fillérestély.** A kovásznai ujonnan alakult jótékony nőegylet f. hó 14-én tartotta első fillérestélyét. A működési zsekar működése, Albu Mariska szavalata, Demes Péter nóp dalai és végül Bathó János monologja méltó elismerésben részesültek. Az estély jövedelmének gyarapításához az új egyület érdemes elnöke Deák Domokosné urhölgy által adományozott virágok, valamint Gazda Karolyné urnő által adott fagyalt elárusításából befolyt tekintélyes összegek is hozzájárultak s így az estély 38 frt 50 krajczárt jövedelmezett.

— **Székelyek érdekében.** Kereskedelemügyi m. kir. miniszter az alábbi felhívást intézte megyénk főispánjához: Nagyméltóságú főispán ur! Kapsolatban az 1891. évi április hó 13-án 9616 sz. a. kiadott leirattal értesitem Nagyméltóságodat, hogy a m. kir. vas- és aczélgyár felügyelő bizottságának f. évi január hó 15-én 791 sz. a. elem terjesztett jelentése szerint a m. évi december hó 15-ike óta a budapesti gépgyárba egy székelyvidéki lakatos, a diósgyőri gyárba pedig két székely vidéki tanoncz vétetett fel. A budapesti gyárba a jövő hó folyamán több ügyes vasesztérgályos, gyalus és vésős lesz felvehető. Egyben felkérem Nagyméltóságodat, hogy a szükségeseket a szokott módon közzé tölve: a felvett kérelmezők érdekében közvetlenül a nevezett gyárak felügyelő bizottságához fordulni sziveskedjék. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tisztoltem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1897. február hó 4-én. A miniszter megbízásából: Kvassay s. k. miniszteri tanácsos.

— **Rendőrség köréből.** Egy titkos büntanyát robbantott fel mult szombaton a rendőrség. Egy Jankó Teréz nevű prostituált titokban azzal foglalkozott, hogy fiatal gyermek leánykakat esalt beháza s hol ígéretekkel s hol erőszakkal bűnös életre vezette. A rendőrségnek sejtelve volt ezen üzelméről, de biztos adatok hiányában csupán az ellenőrzésre szorítkoztatott. Most azonban egy más ügyből kifolyólag kiderült a dolog. Egy 11¹/₂ éves lányka, ki nevezett Jankó Terkánál vala alkalmazva, mint cseléd, feltűnt a rendőrkapitány előtt különös kinézése miatt s mikor a gyermeket faggatni kezdette, az kivallotta, hogy ő is áldozata a lelketlen nők s tüzetesen elbeszélte, hogy minő erőszakos módon lett ártatlanságától megfosztva s ezenkívül egész sorát jelentette be azoknak, kik hasonló módon esnek a kerítőhő házójába. Most az egész bünszöveget a börtönben várja megérdemelt büntetését.

Nyiltér*)

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színes 35 krtól 14 frt 65 kr. méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott, damasztot s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség és 3000 mintázat) s. a. t. megrendelt áru, postabér és vámmentesen a hozzá szállítva és mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyára Heichen. Svájcba ezimett levelekre 10. kros és levelező lapokra 5 kros helyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

A Magyar Franczia Biztosító társaság erdélyrészi vezérügynökségének Kolozsvárt.

Tisztelt társulatok a m. méhesi birtokon a f. hó 11-én előfordult nagy tűzkáromat annyira gyorsan és méltányosan rendezte és fizette ki a kárterítési összeget, hogy e feletti teljes elismerésemet kifejezni el nem mulaszthatom.

Kiváló tisztelettel:

Kolozsvárt, 1897. január 28.

(1—34) Gróf BÉLDI ÁKOS, Kolozsvármegye főispánja.

Értesítés.

Tudatjuk a foghajban és foghiányban szenvedőkkel, hogy engedve a több oldalról jött felhívásnak, ideiglenes

Foggyógyászati műtermünkben

még márczius hó 5-ig a foggyógyászat minden ágában rendelkezésükre állunk.

Dr. Huszár és Wellner, spec. fogászok.

Lakás: „Millenium” szálloda.

Műfogak szájpadiás nélkül!

Foghuzás teljesen fájdalom okozás nélkül.

Plombolás, fogtisztítás, jutányos árak!!

E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.

Versenybírálati hirdetés.

A haralyi és hilibi róm. kath. templomok kijavítása az erdélyi püspök ur ő nagyméltósága által elrendeltetvén és pedig az előbbi kijavítása 300 frt, az utóbbi kijavítása 526 frt összegben; a munkálatok zárt ajánlati versenybírálat útján adatnak ki, melyek megtartására határrnapul folyó 1897. évi márczius 20-ika d. e. 10 órájára tüzetik ki Kézdi-Vásárhelyt Dr. Bánffy Zsigmond ügyvéd irodájában. A tervek, feltételek alólirotnál megtekinthetők.

Gelenczén, 1897. Február 18-án.

1—1

Csiby Tamás,
plébános.

Árlejtési hirdetmény.

A nyujtói r. kath. templom és kerítés helyreállítására erd. püspök ur ő nagyméltósága 680—897 sz. a. 1200 frtot engedélyezvén, eme munkálatoknak a mérnöki tervrajz és költségvetés szerinti felvállalására zárt ajánlati versenybírálatot nyitok s annak megtartására határrnapul 1897. évi márczius 15-ikét tűzöm ki Nyujtód községbe a plébánia irodájába, a hol a tervrajz és feltételek is megtekinthetők s jelzett napig pályázni szándékozók ajánlatukat hozzám adjákbe

Nyujtód, 1897. február 29-én.

35 1—1

Balogh Ignác,
rk. plébános.

Sz. 519. ki.
1897.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XXII. t.-cz. 142. §-a inézkedéséhez képest közhírré teszem, hogy K.-Vásárhely város 1896. évi községi számadása és a számvizsgáló bizottság jelentése mai naptól számítva a pénztárnoki irodába 15 napra közszemlére ki lett téve.

K.-Vásárhelyt, 1897. febr. 13-án.

Varga József,
h. polgármester.

2—2. 20.

Pénzkölesön

birtokokra, házakra gyárakra és gözmalmokra első helyű betáblázásra 40 évre 4 $\frac{1}{2}$ százalékra, 50 évre 4 százalékra, 2-ik és 3-ik helyű betáblázásra 6 százalékra.

Pénzt

váltóra 5—6 százalékra 10000 frtig gyorsan és diskrelio mellett szerez, valamint drága adósságokat convertál, ugyszintén váltót le-számítottat.

Schwarcz Márton, Budapest, VII. Miksa-utca 11.

Kitünő referenciákkal szolgálhatok.

8 6—10.

AZ „AGRÁRIA“

bankforgalmi intézet

A HOLLANDI HITELBANK VEZÉRKÉPVISELŐSÉGE

Budapest, Kerepesi-ut 73.

Fennálló jelzálogi kölcsönök bélyeg- és illetékmentes konvertálását és pedig földbirtokra 3 és fél—4%-os egész 60 évi törlesztéses kölcsönökre elvállal és ezek, valamint új kölcsönök elnyerése iránt levélbeli tudakozódásokra és minden megkívánt felvilágosítással szolgál

2000 frton alóli ügyletek ez idő szerint el nem fogadtatnak.

21—160.

Kiadó lakás.

Néhai Csiszár Pál-féle piaczori ház első emelete, mely áll 3 szobából konyhából, kamarából, fatartóból, szükség esetén istálóból ápr. 24-étől több évre haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni a tulajdonos

2—4 31

Csiszár Imrével.

SÉRA IMRE

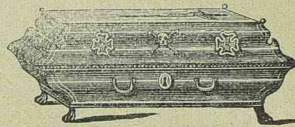
első temetkezési intézete Kézdi-Vásárhelyt.

— (Saját lakásomban) —

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani ujjonnan berendezett

TEMETKEZÉSI INTÉZETEMET.

Raktáron mindig készletben tartok a legnagyobb választékban érez-, tölgy- és fenyőfa-koporsókat, művirág ko-

szorukat és ezekhez szük-ségeitető szalagokatarany és ezüst nyo-

matu feliratokkal. Temetéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig a legnagyobb gonddal és pontossággal rendezek. Intézetem fel van szerelve igen diszes gyászkoosikkal, ezüstös és üveges gyászhintóval, valamint magyar szabású disztetőröltözetek és a gyászpompához tartozó minden eszközök és kellékekkel rendelkezem. Üzletemet, mely kizárólag tulajdonom, személyesen vetem s a nagyérdemű közönség pártfogásába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel:

SÉRA IMRE,

4—8 15

temetkezési intézet tulajdonos K.-Vásárhelyt.

Mindazok, kik temetkezési kellékeket nálam vásárolnak, a másodrendű gyászkoosít díj nélkül rendelkezésükre boesátom, esetleg halotti ezikek nélkül saját 4 betanított fekete lovaimmel ujjonnan beszerzett halottas hintóimat választék szerint olcsó díjért temetkezésekhez kiadom.

A brassói portland cement-gyár

ajánlja legkitünőbb

* PORTLAND CZEMENTJÉT *

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Kézdi-Vásárhelyt kapható; K. Csiszár József urnál, S.-Szent-Györgyön: Ferencz Lajos és Császár Gyula uraknál.

22 4—48

KIADÓ LAKÁS.

A Kanta-utca 66 szám alatt az emeleti lakás 1897. április 24-től 1, vagy több évre kiadó.

Értekezni lehet

28 2—3

Nagy Béla,
tulajdonosnál.